

Ympäristölautakunnan esitys Vantaan kaupungin lausunnoksi Uudenmaan ELY-keskukselle ehdotuksesta Kymijoen - Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuoteen 2021/KHI

VD/8431/00.04

KHI/MRA/SRA/PJH

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt 1.10.2014 saapuneella kirjeellään (UUDELY/6450/2014) Vantaan kaupungilta lausuntoa Kymijoen - Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoidon suunnitelmaehdotuksesta vuosiksi 2016-2021. Lausunto on pyydetty 31.3.2015 mennessä. Ehdotus on kuultavana 1.10.2014 – 31.3.2015. Vantaan kaupungin hallitus oli antanut Uudenmaan ympäristökeskukselle lausunnon 2.3.2009 myös edellisen kauden vesienhoitosuunnitelmasta.

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) edellyttää vesienhoitosuunnitelmien laatimista vesienhoitoalueille, jotka on määriteltä valtionneuvoston asetuksella vesienhoitoalueista (1303/2004). Vesienhoitosuunnitelmissa esitetään vesienhoidon yleislinjaukset sekä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet seuraavan kuuden vuoden aikana tehtävälle vesienhoitotyölle. Vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2015 hyväksyttiin valtioneuvostossa vuonna 2009. Nyt valmistellaan vesienhoitosuunnitelmia vuoteen 2021. Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa jokien, järvien ja rannikkovesien sekä pohjavesien vähintään hyvä tila vuoteen 2015 mennessä sekä samalla estää hyvälaatuisten vesien tilan heikkeneminen.

Vesienhoidonsuunnitelmassa tarkastellaan vesienhoidon kannalta merkittäviä pintavesimuodostumia, järviä, jokia, näiden osia ja rannikkovesien osia ja lisäksi myös muutamia pienvesiä, jotka on arvioitu vesienhoidon kannalta merkittäviksi.

Uusimaa osana Kymijoen - Suomenlahden vesienhoitoaluetta

Uusimaan kuuluu pääosin Kymijoen - Suomenlahden vesienhoitoalueeseen, joka muodostuu Suomenlahteen Suomen alueella laskevien jokien valuma-alueista. Siihen kuuluu myös Suomenlahden ja saaristomeren rannikkoalue (kts. kuva 1). Alueella on yli 100 kuntaa ja asuu yli kaksi miljoonaa ihmistä, ja nopeat muutokset maankäytössä ja rakentamisessa sekä intensiivinen elinkeinoelämä asettavat haasteita vesienhoitoalueelle. Liitteenä arvio Uudenmaan vesistöjen nykyisestä pintavesien ekologisesta tilasta (kuva 2) sekä pohjavesialueista (kuva 3).

Vesienhoitoalueen alueelliset ympäristökeskukset esittävät Kymijoen - Suomenlahden vesienhoitoalueen suunnitelmaehdotuksessaan mm. seuraavia vesienhoidon toimenpiteitä:

- yhdyskuntien vesihuollossa viemärilaitoksen käyttöön ja ylläpitoon tehostamistoimia, puhdistamoiden saneerausta kehittämissuunnitelman mukaisesti, tehostettu typenpoistovaatimus
- haja-asutusalueella järjestetään neuvontaa ja ohjausta jätevesihuollosta
- teollisuustoiminnassa tunnistetaan vesiympäristölle haitalliset päästöt ja huuhtoumat ja vähennetään niitä ympäristölupamenettelyn avulla sekä laaditaan ympäristöriskikartoituksia ja riskienhallintasuunnitelmia onnettomuus- ja häiriötilanteiden varalle pienille ja keskisuurille teollisuusyrityksille
- edistetään pilaantuneiden maa-alueiden arviointia ja puhdistamista ja laaditaan ohjeita ja kehitetään rahoituskeinoja
- edistetään pohjaveden suojelusuunnitelmien laatimista, päivittämistä ja toimeenpanoa sekä haitallisten aineiden tarkkailua ja seurannan kehittämistä
- kartoitetaan ja vähennetään liikennealueiden aiheuttamia pohjavesiriskejä
- edistetään vanhojen maa-ainesten ottoalueiden kunnostamista ja kalliokiviainesta korvaavien aineiden käyttöä ja kehitetään maa-ainestenoton ennakkovalvontaa
- maatalouden nykyinen ympäristötuki uudistetaan, siten että se edistää vesistöjen, pohjavesien ja luonnon monimuotoisuuden suojelua nykyistä paremmin
- vesien kunnostuksessa kansallisen vesienkunnostusstrategian toteuttaminen, kunnostusten rahoituksen kehittäminen ja omaehtoisen kunnostustoiminnan aktivoiminen. Tehdään valuma-alueen kokonaistarkasteluun perustuvia kunnostussuunnitelmia ja valitaan alueelliset kunnostuksen, selvitetään vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden pilaantuneiden sedimenttien kunnostamistarvetta ja mahdollisuuksia

- maankäytössä laaditaan hulevesienhallintasuunnitelmia osana muuta maankäytön suunnittelua, suositaan imeyttämiseen ja viivyttämiseen perustuvia luonnonmukaisen vesirakentamisen periaatteita. Edistetään pohjaveden suojelua maankäytön suunnittelulla. Edistetään pohjaveden laatua ja määrää uhkaavien toimintojen siirtymistä pohjavesialueiden ulkopuolelle. Huomioidaan annetut suositukset maalämpöjärjestelmien sijoittamisesta pohjavesialueille

Edellä mainittuja toimenpiteitä on myös kohdennettu vesienhoitoalueella osa-alueittain. Uudenmaan osa-alue koostuu Suomenlahteen laskevista pienistä ja vähäjärvistä jokivesistöistä, joista merkittävimmät ovat Karjaanjoen, Siuntionjoen, Vantaanjoen ja Porvoonjoen vesistöalueet sekä suurimpia järviä Lohjanjärvi, Hiidenvesi, Tuusulanjärvi ja Artjärven Pyhäjärvi. Lisäksi alueeseen kuuluu Suomenlahden rannikkovedet Hankoniemeltä Kymijoelle. Salpausselät muodostavat tärkeimmät pohjavesialueet.

Suunnitelmaehdotuksen luokituksen mukaan Vantaanjoen ekologisen luokan Vantaan alueella on arvioitu olevan tyydyttävä. Suunnitelmaehdotuksessa on arvioitu, että Vantaanjoen vesistön osalta tavoitetilä saavutetaan osittain vuoteen 2015, mutta kokonaisuudessaan vasta 2021 - 2027 mennessä.

Kuulemisasiakirja "Vesien tila hyväksi yhdessä – Ehdotus Kymijoen – Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi 2016 – 2021" on vesienhoitoalueiden verkkosivuilla osoitteissa

<http://www.vesienhoitoalue/kymijoki-suomenlahti/osallistuminen> ja www.ymparisto.fi/vesienhoitoalue/lantinen/osallistuminen.

Ympäristölautakunta 25.2.2015 § 16

Ympäristöjohtaja va:n esitys:

Ympäristölautakunta esittää, että Vantaan kaupunginhallitus antaa seuraavan lausunnon Kymijoen - Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaehdotuksesta Uudenmaan ELY-keskukselle:

Vantaan kaupunki toteaa, että ehdotuksessa esitetyt toimenpiteet ovat erittäin tärkeitä vesien hyvän tilan saavuttamiseksi. Ohjelmassa olisi kuitenkin ollut hyvä korostaa, miten eri toimenpiteitä tulisi priorisoida. Ohjelmaan on otettu mukaan hyviä keinoja, kuinka maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon vesienhoito eri kaavatasoilla, esimerkkinä erilaisten toimintojen sijoituksen ohjaus vesiensuojeluperusteisesti.

Suunnitelmaan oli nyt otettu mukaan myös joitakin pienvesiä mm. Vantaan Rekolanoja -puro. Seuraavalla suunnittelukierroksella on edelleen tärkeää laajentaa tarkastelua muihinkin pienvesiin. Pienvesistöillä on tärkeä merkitys vesistöjen veden laadulle ja niiden ekologinen tila on tärkeää selvittää. Vantaalla pienvesistöjen merkitys korostuu, koska kaupungin alueella on vain muutamia järviä ja suuria jokia, mutta sitä vastoin lukuisia puroja ym. pienvesiä, jotka sijaitsevat usein asukkaiden lähivirkistysalueilla. Hankkeita suunniteltaessa taustakartat olisi laadittava, siten että niissä olisi esitetty selkeästi vesistöt, pienvedet ja luontaiset kosteikot huomioonotettavina elementteinä.

Vantaalla on jo vuonna 2009 laadittu hulevesiohjelma ja sitä on ohjeistettu käytettäväksi rakennettaessa ja kaavoitettaessa. Kaavoissa laaditaan myös alueellisia hulevesisuunnitelmia. Taajama-alueiden ja laajojen teollisuusalueiden hulevedet muuttavat valuma-alueiden vesitasapainoa ja vesiluontoa paikallisesti. Hulevesien hallinnassa ja vedenlaatua heikentävien onnettomuus- ja vahinkotapausten yhteydessä on tärkeää tehdä valuma-alueelähtöistä yhteistyötä naapurikuntien kanssa.

Vantaalla häiriöpäästöillä on suuri vaikutus paikalliseen vedenlaatuun, joten pumppaamoiden tekniikan uudistaminen ja varavoiman saatavuus on tärkeää. Jätevedenpuhdistamoiden sekä jätevesiviemäriverkostojen saneeraukseen sekä ylävirran puoleisen sekaviemäröinnin uudistamiseen erillisviiemäröinniksi tulee olla riittävästi varoja, jotta voidaan estää hulevesien aiheuttamat ylivuodot puhdistamoilla ja pumppaamoilla.

Uudenmaan alueella on edelleen paljon haja-asutusaluetta. Noin 100 000 vakinaista asukasta asuu edelleen vesi- ja viemäriverkostojen ulkopuolella. Vesihuoltoverkostoa laajennetaan vesihuollon kehittämissuunnitelmien mukaan, ja vaikka kunnilla on uuden vesi- ja viemäriverkoston kehittäminen vastuu vesihuollon kehittämisestä ja viemäriverkoston laajennetaan haja-asutusalueille, haja-asutusalueelle

on kuitenkin paineita rakentaa uusia asuinrakennuksia, joita ei todennäköisesti voi liittää yleiseen vesi- ja viemäriverkostoon lähitulevaisuudessa. Suunnitelmassa olisi suositeltava yhteiskäsittelyn (esim. kyläkohtaisen jäteveden puhdistuksen järjestäminen) ja kiinteistökohtaisen wc- ja pesuvesien erilliskäsittelyn mahdollisuutta.

Maatalouden merkitys pintavesien tilaan on suuri, koska Vantaanjoen valuma-alueen maapinta-alasta noin 25 % peltoa ja joenvarsilla olevat pellot ovat laajalti viljelyksessä. Vesienhoidon suunnitelmassa ehdotetut toimenpiteet ovat tärkeitä maatalouden kuormituksen vähentämiseksi edelleen. Etelä-Suomessa talvet ovat jo nyt muuttuneet lauhemmiksi, joten ilmastonmuutos lisää kuormitusta vesistöihin. Tulva-alueella olevat pellot olisi tärkeää saada suojavyöhykkeiksi tai ainakin käyttää suorakylvöä, jolloin tulvan aiheuttamat ravinnehuuhtoumat vesistöön olisivat vähäisemmät.

Pohjavesien hyvän tilan saavuttamiseksi on tärkeää, että I-luokan pohjavesialueille sijoittuvista uusista toiminnoista ei ole riskiä pohjavesille. Lisäksi pohjavesialueilla olevia pilaantuneita alueita tulee kunnostaa ja että yleisen jätevesiviemäriverkoston tulisi kattaa pohjavesialueet mahdollisimman laajasti. Toimenpiteinä teollisuuden kohdalla mainitaan, että tunnistetaan vesiympäristölle vaarallisten aineiden päästöt ja huuhtoutumat sekä vähennetään niitä ympäristölupamenettelyn avulla. On kuitenkin tiedostettava, että vesiympäristölle haitallisia aineita voi päästä ympäristöön myös sellaisessa toiminnassa, jolta ei edellytetä ympäristölupaa, esimerkiksi varastoinnin yhteydessä. Pelkkä riskienhallintasuunnitelman laatiminen, mikä on mainittu valtakunnallisena ohjauskeinona, vastuutahona ympäristöministeriö, ei sinänsä riitä, vaan tarvitaan myös koulutusta ja vaikuttamista toimintatapoihin ja asenteisiin.

Varavedenottopaikkana Vantaanjoki on erittäin tärkeä pääkaupunkiseudulle, joten sen vedenlaadun turvaaminen on tärkeää. Maatalouden kiintoainekuormituksen mukana jokeen huuhtoutuu myös ravinteita. Lisäksi jätevesipäästöt heikentävät jokiveden hygieenistä laatua.

Vantaa kaupunki toteaa lopuksi, että valtion eri viranomaisten tulee varata riittävät resurssit hoitosuunnitelmien tekemiseen ja ennen kaikkea niiden toteuttamiseen.

Päätös:

Ympäristölautakunta päätti esittää, että Vantaan kaupunginhallitus antaa va. ympäristöjohtajan esityksen mukaisen lausunnon Kymijoen - Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaehdotuksesta Uudenmaan ELY-keskukselle.

Liitteet:

- Kuva 1. Kymijoen - Suomenlahden vesienhoitoalueen pintavedet ja vesistöalueet
- Kuva 2. Pintavesien ekologinen tila Uudellamaalla
- Kuva 3. Uudenmaan I- ja II-luokan pohjavesialueet

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Täytäntöönpano: Ympäristökeskus
Esitys kaupungin hallitukselle

Muutoksenhakuohje: Muutoksenhakuohje 10.

Lisätiedot:

ympäristötarkastaja Maarit Rantataro p. 040 0458017, ympäristösuunnittelija Sinikka Rantalainen p. 050 3180938 ympäristötarkastaja Päivi Jäntti-Hasa p. 040 8419973, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi